

Innhold

Forord	11
Kapittel 1	
Introduksjon	13
Kriminalitetsforebygging – ukontroversielt inntil det kjedsommelige	13
Forebyggingsbegrepet	16
Forebyggingsideen	17
Forebyggingsstaten	22
Kriminalitetsforebygging	23
Bokens innhold	27
Kapittel 2	
Kriminalitetsforebyggende tiltak og bakenforliggende teorier	29
Introduksjon	29
Årsaksbegrepet	30
Årsak eller sammenheng?	32
Fra årsaker til effekter	34
Fra kriminalitetsmønstre og årsaker til prediksjon og intervensjon	35
Kriminalitetens mange årsaker – et kort riss av kriminologiens historie ..	37
Lovbryteren eller lovbruddet i sentrum?	38
Fra årsaker til risiko	42
Fag eller politikk?	44
Fra årsaker via tiltak til konsekvenser	45

Kapittel 3

Forebyggingsmodeller	48
Introduksjon	48
Fra universelt til selektivt fokus: Primær-, sekundær- og tertiærforebyggende tiltak	49
Tilgrensede begreper	53
Kritikk av inndelingen i primær-, sekundær- og tertiærforebyggende tiltak	56
Sosial kriminalitetsforebygging	57
Personorientert forebygging	59
Lokalsamfunnsorientert kriminalitetsforebygging	60
Situasjonell kriminalitetsforebygging	62
Andre modeller	63
Oppsummerende om ulike modeller	65
Vår modell: lovbryster, offer, kontroll	67

Kapittel 4

Lovbryterorienterte tiltak	71
Introduksjon	71
Primærforebyggende tiltak – vi er alle potensielle lovbrystere	73
Sosialforebygging som primærforebygging – strukturelle tiltak	73
Sosiale strukturer og belastninger som er kriminalitetsfremmende ...	77
Informasjonstiltak og holdningskampanjer	79
Tiltak for å styrke prososiale holdninger og handlinger	81
Situasjonelle tiltak mot lovbrysteren – motivasjon og fornuft?	85
Allmennprevensjonen – straffens primærforebyggende siktemål	86
Sekundærforebyggende tiltak – risiko og prediksjoner	88
Hvorfor tidlig intervensjon?	89
Livsløpsstudier – hva predikerer teoriene?	90
Risiko- og beskyttelsesfaktorer – tegn og signaler	93
Tiltak på sekundærforebyggende nivå	95
Dilemmaer ved bruk av verktøyene	98
Tertiærforebyggende tiltak – fra forebygging til etterbygging	100
Familie- og nærmiljøbaserte tiltak	102
Multisystemisk behandling og foreldreveiledning	103
Ungdomsstraff og ungdomsoppfølging	105
Institusjoner og straff	107

Risikovurdering av fremtidig kriminalitet	109
Oppsummering	112
Kapittel 5	
Offerorienterte tiltak	116
Introduksjon	116
Nærmere om offerbegrepet	119
Hvem utsettes for kriminalitet?	120
Lovbrytere og ofre: overlappende kategorier	123
Viktimologi	123
Kriminalitetsofrenes fremvekst i fag og politikk	127
Offerorienterte tiltak	128
Kroppen min eier jeg	130
Mobilapplikasjoner	131
Selvforsvarskurs mot voldtekt	131
Nettsvindel	133
Gi potensielle ofre tilgang til strafferegister	134
Tilsiktede og utilsiktede konsekvenser	135
Mindre kriminalitet	135
Omfordeling	136
Mer kriminalitet	137
Trygghet	138
Ansvarliggjøring	139
Privatisering	142
Oppsummering	143
Kapittel 6	
Kontrollorienterte tiltak	144
Kontrollbegrepet	144
Kontrollteoretiske fundamentet	148
Fra lovbryster- til kontrollfokus i kriminologien	149
Fra sosiale til situasjonelle forebyggingstiltak	150
Rutineaktivitetsteori og kontrolltiltak	151
Omgivelsenes betydning for kriminalitet og kontroll	152
Er kontroll kriminalitetsfremmende eller kriminalitetshemmende? ...	155
Eksempler på tiltak	156
Lokalsamfunnsorienterte tiltak	157

Kjernekar	160
Kriminalitetsforebyggende planlegging	160
Formelle kontrolltiltak	162
Utelivsaktører	166
Tilsiktede og utilsiktede konsekvenser	166
Kriminalitetsforebyggende eller kriminalitetsfremmende?	167
Kortsiktige og langsiktige effekter	168
Inkluderende eller ekskluderende?	169
Lokalsamfunnet, hvem er det?	170
Tillit	170
Trygghets- eller utrygghetsskapende?	171
Omfordeling?	171
Oppsummering	172
Kapittel 7	
Evalueringer, evidens og kunnskapspraksiser	174
Hvorfor evaluere?	174
Effekt eller prosess – ulike evalueringsdesign	175
Målevaluering	175
Prosessevaluering	177
Brukerorienterte evalueringer	178
Programevaluering	178
Problemanalyse og evalueringskriterier	179
Evidens og gullstandarder	182
Å måle konsekvenser av kriminalitetsforebyggende tiltak – gevinster og kostnader	186
Implementeringsfeil og andre feiltolkninger	187
Oppsummering – evaluering for å lære?	190
Kapittel 8	
Kriminalitetsforebygging i endring	192
Introduksjon: Hvor er kriminalitetsforebyggingen på vei?	192
Fra sosiale til situasjonelle tiltak – fra grunnleggende til utløsende årsaker	194
Et ekspanderende forebyggingsbegrep	195
Forebygging som politiets primærstrategi	196
Den preventive vendingen i strafferetten og kriminalpolitikken	197

Forebygge eller <i>foregripe</i> ?	198
Bedre føre var enn etter snar?	200
Forebygge eller forutsi?	202
Nullvisjoner	205
Sikkerhetslogikkens inntog	210
Kapittel 9	
En passende mengde forebygging	214
Introduksjon	214
Det empiriske og det normative: forebyggingens grenser	215
Overdosering og underdosering	217
Etiske dilemmaer	218
Fra kriminalitetsforebygging til bygging	220
Litteratur	222
Stikkordregister	243